

Raad voor cultuur
Raad voor cultuur
Raad voor cultuur

R.J.Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon +31(0)70 310 66 86
Fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
mevrouw M. van Bijsterveldt- Vliegenthart
Postbus 16375
2500 BD Den Haag

datum: 04 oktober 2010
uw kenmerk: 220181
uw brief van: 15 juli 2010
ons kenmerk: the-2010.05923/2

onderwerp: Advies Terschellings Oerol Festival

Geachte mevrouw Van Bijsterveldt,

In uw brief van 15 juli 2010 verzoekt u de Raad te adviseren over het beleidsplan 2009-2012 van het Terschellings Oerol Festival (hierna: Oerol).

Dit verzoek heeft een lange voorgeschiedenis. Oerol heeft in januari 2008 al een aanvraag ingediend voor een vierjarige subsidie, op grond van artikel 9h van de ministeriële regeling in het kader van de basisinfrastructuur. De toenmalige minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft de aanvraag bij besluit van 15 februari 2008 afgewezen omdat deze naar diens oordeel niet voldeed aan de formele subsidiecriteria. Gelet hierop is de aanvraag niet ter beoordeling voorgelegd aan de Raad voor Cultuur. Vervolgens heeft het Fonds voor Podiumkunsten (FPK) de subsidieaanvraag in behandeling genomen en Oerol een vierjarige instellingssubsidie toegewezen.

Oerol is echter in bezwaar en beroep gegaan tegen het besluit van de minister. Op 15 april 2010 heeft de rechtbank van Leeuwarden het beroep gegrond verklaard, het besluit vernietigd en bepaald dat de minister opnieuw moet beslissen op het bezwaar dat door Oerol is gemaakt tegen de subsidieafwijzing.

Na schriftelijk contact met Oerol legt u het beleidsplan nu ter beoordeling voor aan de Raad, zodat u een besluit kunt nemen over de subsidiëring van de instelling.

Indien de Raad in 2008 was gevraagd om het beleidsplan van Oerol te beoordelen, dan had hij dat gedaan op de wijze waarop hij in *Basisinfrastructuur 1.0* ook de andere aanvragen van festivals voor het Subsidieplan 2009-2012 in behandeling heeft genomen (zie *Basisinfrastructuur 1.0*, p. 455). Dat wil zeggen dat hij de adviesaanvraag eerst had beoordeeld op grond van de criteria, zoals die geformuleerd zijn in de ministeriële regeling. Voor artikel 9h, dat betrekking heeft op het internationaal festival, waren toentertijd de volgende criteria van kracht:

De activiteiten van de instelling

- a. moeten mede gericht zijn een platform te bieden voor internationale uitwisseling van vakgenoten;
- b. jaarlijks of tweejaarlijks gedurende een in de tijd beperkte periode plaatsvinden;
- c. moeten niet zijn aan te merken als activiteiten van één specifieke schouwburg, concertzaal of andere instantie die zich primair richt op de presentatie van cultuuruitingen.

In de toelichting van 9h. wordt ten aanzien van de internationale festivals in de basisinfrastructuur nog opgemerkt dat er aan ten hoogste één instelling subsidie kan worden verstrekt voor een internationaal platform dat de hele breedte van het desbetreffende terrein bestrijkt.

Als een aanvraag aan deze criteria voldoet, wordt het beleidsplan beoordeeld op basis van inhoudelijke, sectorspecifieke criteria, zoals vermeld in *Innoveren, participeren!*. In het geval van de festivals waren daartoe als criteria geformuleerd, dat zij

- a. exclusief hoogwaardig internationaal repertoire programmeren en (co)produceren
- b. een significante bijdrage aan het podiumkunstenbestel op nationaal en internationaal niveau leveren
- c. beleid ontwikkelen en uitvoeren om een zo groot mogelijk publiek te bereiken
- d. bijdragen aan talentontwikkeling en vernieuwing binnen het vakgebied
- e. artistieke en zakelijke continuïteit garanderen
- f. een bewezen excellente uitvoeringskwaliteit hebben
- g. een uitstekende staat van dienst hebben
- h. onderscheidend zijn ten opzichte van vergelijkbare instellingen

De bestuursrechter heeft, zoals gezegd, bepaald dat de minister opnieuw moet beslissen over het bezwaar van Oerol en daarbij rekening moet houden met zijn oordeel dat het festival het hele terrein van het theater bestrijkt. Daarmee is de vraag of de instelling voldoet aan eerder genoemde criteria niet langer relevant.

Niettemin hecht de Raad er waarde aan om zelf het nu voorliggende beleidsplan eerst binnen de context van de basisinfrastructuur te toetsen aan de gestelde criteria, voordat hij het beleidsplan op artistiek-inhoudelijke gronden beoordeelt. Hierbij voldoet hij ook aan uw verzoek om de aanvraag te beoordelen op basis van de criteria uit de subsidieregeling.

De Raad is van mening dat de subsidieaanvraag van Oerol voldoet aan alle criteria uit de subsidieregeling. De Raad vindt dat de presentatiemogelijkheden die Oerol biedt (zowel op buitenlocaties als op tijdelijke theaterpodia) toelaten dat alle vormen van theater in principe tijdens het festival aan bod kunnen komen. Oerol maakt inhoudelijke keuzes in de programmering, maar de omstandigheden en het artistieke beleid sluiten ten principale geen enkel deel van de discipline theater uit.

In deze zin onderschrijft de Raad dan ook de uitspraak van de Rechtbank van Leeuwarden dat Oerol het hele terrein van de discipline theater bestrijkt. De minister had de aanvraag van Oerol in 2008 vanwege dit criterium afgewezen. Het feit dat de minister aan de ene kant en de Raad en de rechtbank aan de andere kant van mening verschillen over de vraag

of het festival de gehele breedte van het terrein bestrijkt, wijst er overigens op dat het dus niet onomstotelijk vaststaat wat de reikwijdte van het begrip theater is. De Raad is positief over de prestaties van het festival in de afgelopen Cultuurnotaperiode 2005-2008. Oerol heeft in haar bijna dertigjarige geschiedenis bewezen dat zij een voortrekkersrol speelt op het gebied van locatietheater. Theatergezelschappen worden door het festival uitgedaagd om hun werk in een locatie-specifieke omgeving te tonen, waardoor kunst en natuur een nieuwe verbintenis aangaan.

De Raad is van mening dat de brede opzet van het festival ervoor zorgt dat het zowel jonge als gevestigde makers een bijzonder podium biedt. Die variëteit leverde de afgelopen periode diverse vormen van locatietheater op, waarbij alle uithoeken van Terschelling werden geëxploreerd. Door de grote aandacht die jonge makers krijgen op het festival, levert het ook een substantiële bijdrage aan talentontwikkeling voor makers die ervaring willen opdoen in locatietheater.

De kracht van het festival is daarnaast gelegen in de grote publieke functie. Oerol trekt een groot publiek dat op het eiland wordt meegesleept in de alomtegenwoordigheid van het theater: tijdens het festival is de kunst het onontkoombare gespreksonderwerp.

De Raad is echter kritisch over de inhoud van het beleidsplan 2009-2012 van Oerol. Volgens het plan wil Oerol 'de grenzen van het fenomeen festival verleggen en steeds meer de indeling van de disciplines loslaten' en zich derhalve verbreden tot een interdisciplinair kunstenfestival.

De Raad wijst erop dat de instelling daardoor een koers uitzet waarmee zij zich verwijderd van haar kerntaak als festival op het gebied van theater in de basisinfrastructuur.

Om goed gestalte te kunnen geven aan die kerntaak zou het festival in de ogen van de Raad juist de natuurlijke locatie, historie en expertise van het festival moeten inzetten om de ontwikkelingen op het gebied van locatietheater verder te onderzoeken, te tonen en van een internationale context te voorzien.

Bovendien vindt de Raad dat die nieuwe beleidslijn onvoldoende is uitgewerkt. De instelling stelt dat die interdisciplinariteit aansluit bij de nieuwste ontwikkelingen binnen de kunsten, maar zij plaatst die constatering niet in een nationale of internationale context.

In de plannen ontbreekt een heldere artistieke visie op basis waarvan duidelijk wordt hoe het locatietheater zich in het festival kunstenbreed zou moeten ontwikkelen, en welke richting het festival daaraan zou willen geven. Ook wordt in de plannen niet aangetoond dat het festival de expertise kan aanboren om die verbreding naar de andere kunstvormen, met name de beeldende kunst en de landschapskunst, daadwerkelijk gestalte te geven.

Internationalisering zou een kerntaak moeten zijn van een festival in de basisinfrastructuur.

De voornemens om te werken met internationale kunstenaars zijn in het beleidsplan van Oerol echter niet goed uitgewerkt en weinig concreet. Gezien de lange termijn die nodig is om vooraanstaande buitenlandse kunstenaars en instellingen vast te leggen, is het ook moeilijk om te beoordelen of deze voornemens gerealiseerd kunnen worden.

Het locatietheater heeft de afgelopen decennia in Nederland een grote en zeer interessante ontwikkeling doorgemaakt, die tot ver buiten de landsgrenzen is opgemerkt. Naast

Raad voor cultuur
Raad voor cultuur
Raad voor cultuur

pagina: 4
the-2010.05923/2

uiteenlopende theatergezelschappen als Dogtroep en Hollandia heeft ook Oerol daarin een grote rol gespeeld. De Raad pleit ervoor dat het festival die ontwikkeling een nieuwe impuls geeft door zich meer op het locatietheater in engere zin te concentreren. Oerol heeft ingetekend op de functie van internationaal festival in de basisinfrastructuur op het gebied van theater. De Raad vindt daarom dat juist die discipline optimaal tot haar recht moet komen en dat de internationale werking daarvan in het festival maximaal wordt ingezet.

Als het beleidsplan van Oerol in 2008 aan de Raad ter beoordeling was voorgelegd, had de Raad geadviseerd om een nieuw plan te schrijven waarin het festival een visie ontwikkelt op de rol die het speelt bij de productie, presentatie en ontwikkeling van het locatiefestival in een internationale context. Inmiddels hebben er echter al twee festivals op basis van het voorliggende plan plaatsgevonden. Daarom is het inleveren van een nieuw plan niet meer aan de orde. De Raad adviseert om Oerol voor de resterende periode in het Subsidieplan op te nemen, waarbij de instelling probeert om de aanbevelingen voor de lopende periode nog zo veel mogelijk te implementeren.

Hoogachtend,

Els H. Swaab
Voorzitter

Kees Weeda
Secretaris